EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 13.9.2007
KOM(2007) 533 lopullinen

KOMISSION KOLMAS KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

eräiden kolmansien maiden vastavuoroisuusperiaatteen vastaisesti ylläpitämästä viisumipakosta

luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti sellaisena kuin asetus on muutettuna asetuksella (EY) N:o 851/2005 vastavuoroisuusmekanismin osalta

SISÄLLYSLUETTELO

I.	**Johdanto**	3
II.	**Bulgarian ja Romanian ilmoitukset vastavuoroisuuden puuttumisesta**	4
III.	**Komission toisen vastavuoroisuutta koskevan kertomuksen jälkeen saavutetut tulokset**	4
1.	**Tapaukset, joissa vastavuoroisuus ei ole ajankohtainen kysymys**	4
1.1.	Bolivia	4
1.2.	Costa Rica	4
2.	**Täydellinen vastavuoroisuus on nyt toteutunut**	5
2.1.	Meksiko	5
2.2.	Uusi-Seelanti	5
3.	**Meneillään olevat toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi**	5
3.1.	Brasilia	5
3.2.	Brunei	5
3.3.	Israel	6
3.4.	Japani	6
3.5.	Malesia	6
3.6.	Panama	7
3.7.	Paraguay	7
3.8.	Singapore	7
4.	**Vastavuoroisuudessa tapahtunut kehitys 3. lokakuuta 2006 annetun kertomuksen jälkeen**	8
4.1.	Australia	8
5.	**Ei kehitystä vastavuoroisuudesta 3. lokakuuta 2006 annetun kertomuksen jälkeen**	9
5.1.	Kanada	9
5.2.	Yhdysvallat	10
IV.	**Päätelmät**	11

I. Johdanto

Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään (asetuksen liite I, ns. negatiivinen luettelo), ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (asetuksen liite II, ns. positiivinen luettelo)[1], sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 851/2005, annettu 2 päivänä kesäkuuta 2005[2], on yhteisön viisumipolitiikan ja vastavuoroisuusmekanismin perusväline. Mekanismia kuvataan yksityiskohtaisesti ensimmäisessä[3] ja toisessa kertomuksessa[4] viisumikohtelun vastavuoroisuudesta.

Toisessa kertomuksessaan komissio päätteli seuraavaa:

Komissio katsoo, että kolmansien maiden kanssa käyty vuoropuhelu uudesta vastavuoroisuusmekanismista on osoittautunut tulokselliseksi. Tapaukset, joissa vastavuoroisuus ei ole toteutunut (eli tapaukset, joissa kolmas maa edellyttää jäsenvaltion kansalaisilta viisumia), ovat koko ajan vähentyneet merkittävästi, mikä on komission mielestä erinomainen tulos[5].

Yhdysvaltojen tilanne on kuitenkin edelleen muuttumaton, kun taas Australian, Kanadan ja Brunein tilanne on muuttumassa. Näiden maiden tuleva kehitys ratkaisee, millä tavoin voidaan edelleen ja konkreettisesti edetä kohti vastavuoroisuuden toteutumista.

Koska täyden vastavuoroisuuden toteutuminen on tärkeää, komissio ilmoittaa aikovansa laatia uuden kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 31. maaliskuuta 2007 ja tekevänsä konkreettisia ehdotuksia, jos vastavuoroisuus ei ole vieläkään toteutunut kaikissa tapauksissa. Asetuksen (EY) 1 artiklan 5 kohdan nojalla komissiolla ei ole velvollisuutta kertomuksen esittämiseen ennen kuin 30. kesäkuuta 2008.

Päätelmissään 5.–6. lokakuuta 2006 neuvosto vahvisti, että yhteisön on jatkettava työtä täyden vastavuoroisuuden saavuttamiseksi viisumikohtelussa niiden kolmansien maiden kanssa, joiden kohdalla se ei ole vielä toteutunut.

Kesäkuussa 2007 komissio vahvisti lykkäävänsä viisumivapauden vastavuoroisuutta koskevan kolmannen kertomuksensa esittämistä eräissä kolmansissa maissa tapahtuneen kehityksen vuoksi.

Tässä kolmannessa kertomuksessa arvioidaan, miten komission työ on edennyt neuvoston esitettyä päätelmänsä 5.–6. lokakuuta 2006 niiden positiivisen luettelon kolmansien maiden suhteen, jotka edelleen vaativat jäsenvaltioiden kansalaisilta viisumin.

II. Bulgarian ja Romanian ilmoitukset vastavuoroisuuden puuttumisesta

Bulgarian ja Romanian liityttyä Euroopan unioniin 1. tammikuuta 2007 maiden oli ilmoitettava

[1] EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1.
[2] EUVL L 141, 4.6.2005, s. 3.
[3] KOM(2006) 3 lopullinen.
[4] KOM(2006) 568 lopullinen.
[5] Ks. vastavuoroisuudesta esitetyn kertomuksen liitteet 1A ja 1B, 10.1.2006.

neuvoston asetuksen (EY) N:o 851/2005 2 artiklan mukaisesti vastavuoroisuuden puuttumisesta.

Bulgaria ilmoitti 13. helmikuuta 2007[6] vastavuoroisuuden puuttumisesta seuraavien maiden osalta: Australia, Bolivia, Brunei, Kanada, Costa Rica, Malesia, Meksiko, Uusi-Seelanti, Panama, Singapore ja Yhdysvallat. Bulgaria totesi myös, että se on allekirjoittanut Israelin ja Paraguayn kanssa viisumivapautta koskevat sopimukset, jotka eivät meneillään olevan ratifiointimenettelyn takia ole tulleet voimaan. Nämä kaksi maata vaativat toistaiseksi Bulgarian kansalaisilta viisumin.

Romania ilmoitti 21. helmikuuta 2007[7] vastavuoroisuuden puuttumisesta seuraavien maiden osalta: Australia, Brasilia, Brunei, Kanada, Israel, Japani, Uusi-Seelanti, Panama, Paraguay ja Yhdysvallat.

III. Komission toisen vastavuoroisuutta koskevan kertomuksen jälkeen saavutetut tulokset

Komissio jatkoi aktiivisesti toimia neuvoston vahvistettua 5.–6. lokakuuta 2007, että viisumikohtelussa on tarpeen jatkaa työtä täyden vastavuoroisuuden saavuttamiseksi.

1. Tapaukset, joissa vastavuoroisuus ei ole ajankohtainen kysymys

1.1. Bolivia

Ilmoitus: Bulgaria

Asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1932/2006[8] mukaisesti Bolivia siirrettiin liitteeseen I sillä seurauksella, että Bolivian kansalaisilta vaaditaan viisumi 1. huhtikuuta 2007 alkaen. Siirron vuoksi vastavuoroisuusmekanismia ei enää sovelleta Boliviaan.

1.2. Costa Rica

Ilmoitus: Bulgaria

Costa Rican viranomaiset lähettivät komissiolle 20. heinäkuuta 2006 maastamuutosta ja ulkomaalaisasioista vastaavan pääjohtajan 14. heinäkuuta 2006 päivätyn kiertokirjeen, jossa todetaan, että Bulgaria kuuluu ensimmäisen ryhmän maihin, joiden kansalaiset voivat saapua Costa Ricaan ilman viisumia ja oleskella maassa enintään 90 päivän ajan.

2. Täydellinen vastavuoroisuus on nyt toteutunut

2.1. Meksiko

Ilmoitus: Bulgaria

Bulgaria ilmoitti komissiolle 26. helmikuuta 2007[9], että 11. maaliskuuta 2007 alkaen Bulgarian kansalaisilta ei vaadita Meksikossa viisumia kauttakulkua tai lyhytaikaista oleskelua varten, kun

[6] EUVL C 75, 3.4.2007, s. 5.
[7] EUVL C 75, 3.4.2007, s. 6.
[8] EUVL L 29, 3.2.2007, s. 10.
[9] EUVL C 75, 3.4.2007, s. 5.

oleskelu kestää enintään 90 päivää kuuden kuukauden sisällä ensimmäisestä maahantulopäivästä.

Arviointi

Vastavuoroinen viisumivapaus on nyt täysimääräisesti toteutunut kaikkien jäsenvaltioiden ja Schengeniin assosioituneiden maiden kanssa.

2.2. Uusi-Seelanti

Ilmoitus: Bulgaria ja Romania

Uusi-Seelanti ilmoitti komissiolle 13. maaliskuuta 2007, että se on päättänyt olla soveltamatta viisumipakkoa Bulgarian ja Romanian kansalaisiin, jos oleskelu Uudessa-Seelannissa kestää enintään kolme kuukautta. Päätös on voimassa 30. heinäkuuta 2007 alkaen.

Arviointi

Vastavuoroinen viisumivapaus on nyt täysimääräisesti toteutunut kaikkien jäsenvaltioiden ja Schengeniin assosioituneiden maiden kanssa.

3. Meneillään olevat toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

3.1. Brasilia

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Komissio suositteli 9. heinäkuuta 2007, että neuvosto avaisi neuvottelut Brasilian kanssa viisumivapaussopimuksesta Euroopan yhteisön ja Brasilian välillä. Kyseessä olisi ensimmäinen kerta, kun kahdenvälinen viisumivapaussopimus neuvoteltaisiin yhteisön ja kolmannen maan välille.

3.2. Brunei

Ilmoitus: Bulgaria ja Romania.

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Brunei ilmoitti komissiolle 6. lokakuuta 2006 hallituksensa päätöksestä myöntää 30 päivän viisumivapaus kaikille EU:n Schengeniin kuuluville jäsenmaille 1. lokakuuta 2006 alkaen. Tästä huolimatta Brunein hallituksen joillakin Internet-sivuilla ei ilmoiteta 30 päivän viisumivapaudesta kaikkien Schengenin jäsenvaltioiden ja Schengeniin assosioituneiden maiden osalta. Brunein viranomaisilta on pyydetty selvitystä tämänhetkisestä tilanteesta. Bulgarian ja Romanian tekemien ilmoitusten vuoksi komissio pyysi Brunein viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisen viisumikohtelun myöntämiseksi Bulgarian ja Romanian kansalaisille.

Arviointi

Arviointi voidaan tehdä vasta sitten, kun Brunein viranomaisilta on saatu vastaus.

3.3. Israel

Ilmoitus: Bulgaria ja Romania

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Bulgaria ilmoitti komissiolle 27. huhtikuuta 2007, että Bulgarian ja Israelin välinen viisumivapaussopimus oli tullut voimaan. Tämän seurauksena 15. heinäkuuta 2007 alkaen Bulgarian kansalaisilta ei vaadita viisumia kauttakulkua tai lyhytaikaista oleskelua varten, kun oleskelu kestää enintään kolme kuukautta kuuden kuukauden sisällä.

Komissio pyysi 17. heinäkuuta 2007 Israelin viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin kolmen kuukauden viisumivapaan oleskeluoikeuden myöntämiseksi Romanian kansalaisille.

Arviointi

Bulgarian osalta vastavuoroinen viisumivapaus on jo käytössä. Romanian tilanne voidaan arvioida vasta sitten, kun Israelin viranomaisilta on saatu vastaus.

3.4. Japani

Ilmoitukset: Romania

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Komissio pyysi 6. heinäkuuta 2007 Japanin viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin kolmen kuukauden viisumivapaan oleskeluoikeuden myöntämiseksi Romanian kansalaisille.

Arviointi

Arviointi voidaan tehdä vasta sitten, kun Japanin viranomaisilta on saatu vastaus.

3.5. Malesia

Ilmoitus: Bulgaria

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Malesian viranomaiset ilmoittivat komissiolle 14. tammikuuta 2007, että Viron, Latvian ja Slovenian kansalaisten viisumivapaan oleskelun kestoa oli pidennetty 90 päivään vastavuoroisuuden perusteella.

Bulgarian osalta komissio pyysi Malesian viranomaisilta selvitystä Bulgarian kansalaisille myönnetyn viisumivapaan oleskelun kestosta sekä viisumivapaan oleskelun pidentämisestä enintään kolmeen kuukauteen siinä tapauksessa, että nykyinen sallittu oleskelu on lyhyempi.

Arviointi

Komissio pitää myönteisenä, että Malesia on edistynyt viisumivapauden täyden vastavuoroisuuden toteuttamisessa ja että se aikoo myöntää kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisille oikeuden oleskella maassa kolme kuukautta ilman viisumia. Komissio odottaa, että vastavuoroista viisumivapautta sovelletaan mahdollisimman pian myös Bulgarian kansalaisiin.

3.6. Panama

Ilmoitukset: Bulgaria ja Romania

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Komissio pyysi 5. heinäkuuta 2007 Panaman viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin kolmen kuukauden viisumivapaan oleskeluoikeuden myöntämiseksi Bulgarian ja Romanian kansalaisille.

Arviointi

Arviointi voidaan tehdä vasta kun Panaman viranomaisilta on saatu vastaus.

3.7. Paraguay

Ilmoitukset: Bulgaria ja Romania

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Komissio pyysi 9. heinäkuuta 2007 Paraguayn viranomaisia ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin kolmen kuukauden viisumivapaan oleskeluoikeuden myöntämiseksi Bulgarian ja Romanian kansalaisille.

Arviointi

Arviointi voidaan tehdä vasta kun Paraguayn viranomaisilta on saatu vastaus.

3.8. Singapore

Nykytilanne

Viisumivapaus on rajoitettu enintään 30 päivän oleskeluun, mutta oleskelua voidaan pidentää paikallisesti kahdella 30 päivän jaksolla.

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Singaporen viranomaiset vahvistivat syyskuussa 2006, että kolmen maan kansalaisille myönnetään 90 päivän viisumivapaa oleskelu, joka perustuu seuraaviin oikeudellisiin asiakirjoihin: viisumivapausohjelma (VWP) amerikkalaisille sekä vapaakauppasopimukset Australian ja Etelä-Korean kansalaisten osalta.

Arviointi

Koska kolmen maan kansalaiset hyötyvät maahantulo- ja oleskelujärjestelystä, joka on suotuisampi kuin EU:n kansalaisiin sovellettava järjestely, vastavuoroisuuskäytäntöä Singaporea kohtaan tulisi tarkistaa.

Komissio ehdottaa, että olisi keskusteltava siitä, miten voitaisiin luoda järjestely, joka vastaisi näiden kolmen maan kansalaisiin sovellettavaa järjestelyä. Olisi arvioitava, voidaanko tämä tavoite oikeudellisesti ja poliittisesti saavuttaa Singaporen viranomaisten yksipuolisella päätöksellä. Vaihtoehtoisesti olisi harkittava viisumivapautta koskevaa kahdenvälistä sopimusta Euroopan yhteisön ja Singaporen välillä.

4. Vastavuoroisuudessa tapahtunut kehitys 3. lokakuuta 2006 annetun kertomuksen jälkeen

4.1. Australia

Tämänhetkinen tilanne

Australia vaatii sähköisen Electronic Travel Authority -matkustusluvan (ETA) 14 jäsenvaltion kansalaisilta (Belgia, Tanska, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Luxemburg, Malta, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Suomi ja Ruotsi) sekä Islannin ja Norjan kansalaisilta.

E-viisumi (e676) vaaditaan 11 jäsenvaltion kansalaisilta (Bulgaria, Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Romania, Slovenia ja Slovakia). Näistä seitsemän maan eli Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin ja Slovenian kansalaisille myönnetään niin sanottu itsepalvelujärjestely (autogrant facility).

Heinäkuun 1. päivästä 2007 alkaen e676-viisumit enintään kolmen kuukauden oleskelua varten sekä liikematkaviisumit, jotka voidaan myöntää enintään kolmen kuukauden ajalle, ovat ilmaisia.

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Australia on myöntänyt itsepalvelujärjestelyn 3. lokakuuta 2006 annetun kertomuksen jälkeen kolmelle uudelle jäsenvaltiolle: Liettua 1. joulukuuta 2006 alkaen, Unkari 15. tammikuuta 2007 alkaen ja Kypros 1. heinäkuuta 2007 alkaen.

Bulgaria ja Romania saivat pääsyn e676-turistiviisumipalveluun 28. maaliskuuta 2007.

Australian viranomaiset ovat lisäksi antaneet selvityksen neljästä arviointiperusteesta, joita sovelletaan arvioitaessa valtion ottamista mukaan e676:een ja sen jälkeen itsepalvelujärjestelyyn. Arviointiperusteet ovat:

– Myönnettyjen viisumien osuus

– Muutettujen viisumien osuus: vierailijat, jotka ylittävät viisumin oleskeluajan

– Suojaviisumien osuus: vierailijat saapuvat turistiviisumilla ja hakevat myöhemmin suojaviisumia

– Peruutusten osuus.

Australian viranomaiset totesivat myös, että Bulgaria, Puola, Romania ja Slovakia eivät voi vielä siirtyä itsepalvelujärjestelyyn, mutta tilanne arvioidaan uudelleen heinä-/elokuussa 2007. Lisäksi ne totesivat, että vaikka 65–70 prosenttia itsepalvelujärjestelyn hakemuksista käsitellään automaattisesti, joitakin henkilöryhmiä, kuten alle 18- ja yli 70-vuotiaita, ei voida käsitellä automaattisesti sen vuoksi, että tarvitaan joko todistus vanhemman suostumuksesta tai hyvästä terveydestä. Australian viranomaiset ilmoittivat, että eVisitors-järjestelmä on käytössä vuoden 2008 puolivälissä. Kaikki jäsenvaltiot, jotka ovat ensimmäisiä järjestelmästä hyötyviä maita, liittyvät eVisitors-järjestelmään asemastaan riippumatta.

Arviointi

Komissio pitää myönteisenä, että Bulgaria ja Romania ovat edenneet e676-asemaan ja Kypros, Liettua ja Unkari itsepalvelujärjestelyyn ja että korkeintaan kolmen kuukauden oleskelua varten tarkoitetuilta e676-viisumeilta on poistettu maksu 1. heinäkuuta 2007 alkaen.

Komissio pitää myös rohkaisevana sitä, että tekniset parannukset eVisitors-järjestelmän asentamiseksi etenevät suunnitellusti, niin että kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisia kohdellaan yhdenvertaisesti vuoden 2008 puoliväliin mennessä. Siihen asti komissio seuraa tarkasti viisumien myöntämisehtojen muutoksia, erityisesti ETA-järjestelmän kattavuutta ja e676-itsepalvelujärjestelyä.

5. Ei kehitystä vastavuoroisuudesta 3. lokakuuta 2006 annetun kertomuksen jälkeen

5.1. Kanada

Nykytilanne

Viisumivaatimus pysyy voimassa Bulgarian, Tšekin, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan, Romanian ja Slovakian kansalaisten osalta.

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Kanadan viranomaiset selvittivät marraskuussa 2006 pääasiallisia kynnyksiä viisumivaatimuksen mahdolliseen poistamiseen: hylättyjen viisumihakemusten osuus, maahanmuuttoa koskevien lakien rikkomistapausten osuus, passien turvallisuus, passien myöntämisjärjestelmä, tiedot kadonneista ja varastetuista passeista, turvallisuus sekä pakolaisasemaa koskevat hakemukset. Viranomaiset totesivat, että selvitykset näistä kynnyksistä ja niiden soveltamisesta esitetään asianomaisille jäsenvaltioille ja komissiolle heti, kun ne on virallisesti hyväksytty.

Komission ja Kanadan viranomaisten välille on luotu uusi toimintakehys niiden välisellä kirjeenvaihdolla. Osana tätä maahanmuutto- ja turvapaikkakysymyksiä koskevaa yhteistä kuulemista perustettiin johtavien virkamiesten muodostama yhteinen viisumityöryhmä käsittelemään viisumikysymyksiä ja -ehtoja. Kynnyksien selvittämisessä tapahtuneen valitettavan viivytyksen jälkeen ensimmäinen maahanmuutto- ja turvapaikkakysymyksiä koskeva yhteinen kuuleminen pidettiin 20. heinäkuuta 2007. Tässä kokouksessa Kanadan viranomaiset esittivät arvionsa viisumivapauden perusteista ja ilmoittivat, että ne tekisivät teknisiä käyntejä asianomaisiin jäsenvaltioihin tulevina kuukausina. Ne aikovat matkustaa teknisiä keskusteluja varten neljään jäsenvaltioon marraskuussa 2007 ja neljään jäsenvaltioon helmikuussa 2008. Komissio ilmoitti, että jos Kanada haluaa sitoutua takaisinottosopimuksiin, EU:n ja Kanadan välillä olisi tehtävä takaisinottosopimus, koska takaisinotto kuuluu yhteisön toimivaltaan.

EU:n ja Kanadan välisessä huippukokouksessa Berliinissä 4. kesäkuuta 2007 Kanadan pääministeri ilmoitti ymmärtävänsä, että viisumivapaa matkustaminen on EU:lle tärkeää. Hän totesi, että Kanada perustaa arviointipäätöksensä kunkin maan olosuhteisiin eikä vastavuoroisuuteen, ja että tässä suhteessa Yhdysvaltojen ja Kanadan välinen rajaliikenne on hyvin tärkeä näkökohta. Tästä huolimatta hän totesi myös, että kaikki muut jäsenvaltiot kehittyvät oikeaan suuntaan ja että voisi olla mahdollista vapauttaa yksi tai kaksi jäsenvaltiota viisumipakosta myöhemmin tänä vuonna.

Arviointi

Kanada on tehnyt viisumimenettelystään avoimemman ja antanut lisätietoja kynnyksistä ja niiden soveltamisesta, vaikka siihen onkin mennyt huomattavasti aikaa. Viisumipakkoa ei ole poistettu yhdenkään jäsenvaltion osalta sitten syyskuun 2006, jolloin Viro vapautettiin siitä.

Kanadan pääministerin teknisissä neuvotteluissa antamien lausuntojen ja selvitysten valossa komissio olettaa, että viisumimenettelyä muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa viedään viipymättä eteenpäin arviointiperusteiden selvittämisen jälkeen. Komissio ehdottaa, että osoittaakseen sitoutumistaan vastavuoroisuuteen Kanada poistaisi vuoden loppuun mennessä viisumivaatimuksen yhden tai kahden jäsenvaltion osalta ja osoittaisi tuntuvaa edistymistä vastavuoroisuudessa vuoden 2008 alkupuoliskolla. Jos Kanada ei toimi näin, sitä vastaan voidaan ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

5.2. Yhdysvallat

Nykytilanne

Bulgarian, Tšekin, Viron, Kreikan, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Romanian ja Slovakian kansalaisia koskevat viisumivaatimukset pidetään voimassa.

Toimet vastavuoroisuuden saavuttamiseksi

Välittömästi komission toisen kertomuksen hyväksymisen jälkeen varapuheenjohtaja Frattini lähetti kirjeen Michael Chertoffille, joka on Yhdysvaltojen sisäisen turvallisuuden ministeriön johtaja. Kirjeessään Frattini totesi, että vastavuoroisen viisumikohtelun toteuttaminen Yhdysvaltojen kanssa ei ole edistynyt merkittävästi ja korosti, että erottelu yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten välillä viisumipakon suhteen ei ole ymmärrettävissä eikä hyväksyttävissä. Hän pyysi selvien ja avoimien perusteiden vahvistamista, niin että etenemissuunnitelman eri vaiheisiin saataisiin selviä arviointiperusteita. Komissio piti kysymystä esille sekä teknisissä että poliittisissa neuvotteluissa ja myös EU:n ja Yhdysvaltojen välisessä oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioita koskevassa ministeritason kolmikantaneuvottelussa 6. marraskuuta 2006. Tässä tilaisuudessa Michael Chertoff totesi, että Yhdysvaltojen hallinto valmisteli lainsäädännöllisiä muutosehdotuksia viisumivapausohjelmaan (VWP) ja että se asetti aikaisempaa enemmän painoa turvallisuudelle.

Viroon suuntautuneella vierailullaan 28. marraskuuta 2006 Presidentti Bush ilmoitti aikomuksestaan muuttaa viisumivapausohjelmaa niin, että ohjelman puitteissa tapahtuvat matkat olisivat turvallisempia ja Yhdysvallat voisi nopeuttaa uusien valtioiden pääsyä ohjelmaan. Yhdysvaltojen hallinto aikoo työskennellä tiiviisti kongressin ja Yhdysvaltojen kansainvälisten kumppanien kanssa ohjelman turvallisuusasioita koskevan osuuden vahvistamiseksi.

Yhdysvaltojen hallinto esitti 8. helmikuuta 2007 säädösluonnoksen viisumivapausohjelman uudistamiseksi. Myöhemmin kongressin yksittäiset jäsenet esittivät useita vaihtoehtoisia säädösehdotuksia.

Oikeus- ja sisäasioiden neuvoston 12.–13. kesäkuuta 2007 pidetyn kokouksen jälkeen komissio ja puheenjohtajamaa Saksa lähettivät Michael Chertoffille kirjeen 29. kesäkuuta 2007. Komissio ja puheenjohtajamaa Portugali lähettivät edelleen yhteisiä kirjeitä merkittäville

kongressin jäsenille 23. heinäkuuta 2007. Ne muistuttivat, että viisumiasioita koskeva vastavuoroisuus on osa EU:n yhteistä viisumipolitiikkaa, ja esittivät huomautuksia käsiteltävänä olevaa viisumivapausohjelmaa koskevista muutosehdotuksista. Takaisinoton osalta esitettiin, että jos kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet eivät olisi riittäviä, voitaisiin harkita yhteisön ja Yhdysvaltojen välistä takaisinottosopimusta, koska takaisinotto kuuluu yhteisön toimivaltaan.

Presidentti Bush allekirjoitti 3. elokuuta 2007 lakiesityksen ”H.R. 1 Implementing Recommendations of the 9/11 Commission Act of 2007”. Tämän lain 711 pykälä kattaa viisumivapausohjelman uudistamisen. Sen tärkeimmät kohdat ovat seuraavat: sähköisen matkustusluvan (ETA) käyttöönotto (järjestelmä voi olla maksullinen); joustavuus muiden kuin maahanmuuttoviisumien hylkäämismäärän osalta niin että tietyissä olosuhteissa viisumipakosta vapautetaan 3 prosentin sijasta jopa 10 prosenttia hakijoista tai soveltamalla viisumin umpeuduttua maahan jääneisiin vielä määrittämätöntä enimmäismäärää; biometrisen maastapoistumisjärjestelmän käyttöönotto, jolla voidaan todentaa jopa 97 prosenttia ulkomaiden kansalaisten poistumisista Yhdysvaltojen lentokenttien kautta; viisumivapaa matkustusoikeus Yhdysvaltoihin viisumivapausohjelman nojalla ei tarkoita, että henkilöllä on pääsy Yhdysvaltoihin; kadonneista tai varastetuista passeista ilmoittaminen Interpolin kautta tai muulla tavoin; kolmansien maiden tulisi hyväksyä kenen tahansa kansalaisen, entisen kansalaisen tai sellaisen kansalaisen, josta on annettu täytäntöönpanokelpoinen maastapoistamispäätös, palauttaminen; ja kahdenväliset sopimukset matkustajatietojen vaihdosta.

Arviointi

Vaikka Yhdysvaltojen kanssa ei olekaan saavutettu konkreettista edistymistä viisumien vastavuoroisuudessa, komissio pitää rohkaisevana sitä, että Yhdysvallat on sitoutunut uudistamaan viisumivapausohjelmaansa ja on tosiasiallisesti niin tehnytkin. Toisaalta olisi kunnioitettava Yhdysvaltojen pyrkimystä kansallisen turvallisuutensa suojaamiseen ja toisaalta olisi kaikilta osin otettava huomioon EU:n lainsäädäntö ja politiikka, jotka palvelevat viisumivapausohjelmaan liittymistä haluavien jäsenmaiden etuja aiheuttamatta samalla rasitteita niiden jäsenmaiden kansalaisille, jotka jo nauttivat matkustusoikeudesta viisumivapausohjelman nojalla. Muutetun lainsäädännön täytäntöönpanoa, mm. sen vaikutuksia Euroopan unioniin ja sen jäsenvaltioihin ja erityisesti sähköisen matkustusluvan käyttöönottoa, tullaan seuraamaan kiinteästi. Komissio katsoo, että tässä vaiheessa ei olisi asianmukaista ryhtyä Yhdysvaltojen vastaisiin toimenpiteisiin, koska uusi lainsäädäntö on juuri hyväksytty ja sen täytäntöönpano on vasta alussa. Komissio olettaa, että arviointimatkat ohjelmaan pyrkiviin jäsenvaltioihin alkavat täytäntöönpanovaiheessa ja että Yhdysvallat pyrkii kaikin tavoin täyttämään presidentti Bushin ilmoittaman tavoitteen, jonka mukaan viisumivapausohjelman uudistamisen tulisi mahdollistaa nopea laajeneminen niihin EU:n jäsenmaihin, joita ohjelma ei vielä kata.

IV. Päätelmät

Komissio katsoo, että kolmansien maiden kanssa käyty vuoropuhelu uudesta vastavuoroisuusmekanismista on osoittautunut tulokselliseksi. Sen jälkeen kun mekanismi otettiin käyttöön kesäkuussa 2005, siis vähän yli kaksi vuotta sitten, täysimääräinen viisumiohjelman vastavuoroisuus on saavutettu tai se ollaan saavuttamassa useiden tärkeiden kolmansien maiden kanssa. Näin siitä huolimatta, että Bulgarian ja Romanian ilmoittama vastavuoroisuuden puuttuminen merkitsee uutta haastetta. Esimerkiksi Uusi-Seelanti ja Meksiko ovat poistaneet Bulgariaa ja Romaniaa koskevat viisumivaatimuksensa alle kuusi

kuukautta sen jälkeen kun nämä kaksi maata liittyivät Euroopan unioniin. Lisäksi komissio on edistynyt merkittävästi vuoropuhelussaan Australian kanssa, jonka odotetaan kohtelevan tasavertaisesti kaikkien jäsenmaiden kansalaisia vuoden 2008 puolivälistä alkaen. Brasilian kanssa neuvotellaan lähiaikoina kattava viisumivapaussopimus.

On odotettavissa, että viisumivapausohjelmaa muuttavan uuden lain hyväksyminen Yhdysvalloissa avaa tietä ohjelman ulottamiselle kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin. Uuden lain tultua hyväksytyksi sen täytäntöönpanon ehtoja ja aikataulua tullaan tarkastelemaan huolellisesti. Komissio pidättää itsellään oikeuden ehdottaa vastatoimenpiteitä, jos viisumien täyttä vastavuoroisuutta koskevan järjestelyn eteneminen ei toteudu ajoissa.

Kanada ryhtyi tekemään viisumimenettelystään avoimempaa ja antamaan enemmän tietoja kynnyksistä. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole edistytty viisumivaatimusten poistamisessa. Komissio ehdottaa, että osoittaakseen sitoutumisensa tämän kysymyksen ratkaisemiseen Kanada poistaa ennen vuoden loppua viisumivaatimuksen yhden tai useamman jäsenvaltion osalta ja osoittaa tuntuvaa konkreettista edistymistä vastavuoroisuudessa vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla. Jos Kanada ei toimi näin, sitä vastaan voidaan ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Asetuksen (EY) N:o 851/2005 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti komissio raportoi tilanteesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 30. kesäkuuta 2008.